

In deze paragraaf de globale cijfers en voor het beleid van de stichting van belang zijnde bijzonderheden.

Introductie Jaarrekening

De jaarrekening 2014 is opgesteld conform de Regeling jaarverslaggeving onderwijs d.d. 17 december 2007, nr. WJZ/2007/50507, inclusief wijziging RJO van 12 december 2013. De verantwoording betreft de Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland gevestigd te Amsterdam. De stichting heeft drie vestigingen, het Geert Groote College Amsterdam (GGCA), het Rudolf Steiner College Haarlem (RSC) en de Adriaan Roland Holtschool in Bergen NH (ARH).

Financiële situatie op de balansdatum

Over 2014 heeft de stichting een positief resultaat behaald van **€ 624.176**. Dat is een hoger bedrag dan de begrote € 17.405. Dit wordt voor een groot deel verklaard door het opnemen/vrijval van een bouwsubsidie van het GGCA (255.000) en gemeente subsidie voor 1^e inrichting van het RSC (97.000). Verder zijn rijkssubsidies hoger ivm zij-instroom en aanpassing GPL. De subsidies van de samenwerkingsverbanden zijn per augustus verhoogd. De rentes zijn hoger dan begroot ivm verkoop beleggingen.

De vestigingen zijn afzonderlijke economische lichamen met een eigen financiële verantwoordelijkheid binnen het kader van de statuten, bestuursreglement en managementstatuut en ze opereren binnen de beleidslijnen zoals die door het platform van Rectoren en Bestuurder worden vastgesteld. Het resultaat over 2014 van de vestigingen wordt hieronder toegelicht.

Geert Groote College Amsterdam (GGCA)

Leerlingen

Het leerlingaantal is in schooljaar 2014/2015 gestegen ten opzichte van 2013/2014.

Het aantal leerlingen bedroeg op 1 oktober 2014 818 (1 okt. 2013: 767), waarvan 4 Vavo leerlingen (was 11) en 12 leerlingen met LWOO (was 9).

Voor het schooljaar 2014/2015 hebben wij 174 leerlingen aangenomen. Wij hebben ook nog 44 leerlingen helaas moeten uitloten (17 VMBO-T en 27 HAVO).

Huisvesting

De oplevering van de nieuwbouw heeft in april 2014 plaatsgevonden, en de afwikkeling met de gemeente was in januari 2015 rond. De kosten waren € 7.344.500 en de eigenbijdrage is uiteindelijk € 1.750.000 geworden. Het bedrag is geactiveerd en wordt en 30 jaar afgeschreven (€ 58.560 per jaar).

De lopende subsidie aanvragen voor 2013 en 2014 zijn deels in 2014 en deels 2015 ontvangen en zijn in het exploitatiesaldo van 2014 opgenomen.

Resultaat ten opzichte van de begroting.

Het exploitatieresultaat van het GGCA over 2014 is **€ 199.898**. Begroot was 2.536,-.

Het saldo laat zich als volgt verklaren:

De overschrijding aan de personele lasten (€ 212.000 inclusief ontvangen UWV gelden) is te verklaren door langdurige zieken. Bij de nieuwe begroting 2016-2017 beramen we 70 fte's (dit jaar 67 fte's). Voor de bedrijfsvoering streven wij naar een inzet van 67 fte's. Zo hebben wij 3 fte's reserve voor calamiteiten.

Het was bekend dat er een gemeentelijke subsidie verrekening over 2013 en 2014 zou plaatsvinden. Met de verrekening van ruim € 700.000, waarvoor de huisvestingskosten uit 2013 reeds waren

genomen, ontstond een financiële ruimte binnen de organisatie om de overschrijding aan de personele lasten op te vangen en een positieve resultaat te behalen.

**

Adriaan Roland Holtschool Bergen (ARH)

Leerlingen

De stijging van het leerlingenaantal zet gestaag door. We hadden ruimte voor vijf zevende klassen en hiermee zijn we op 1 oktober 2014 uitgekomen op totaal 685 leerlingen. De Tweede Fase klassen zijn nog steeds klein, het onderwijs hierdoor duur. Maar van 'onderop' komen grote groepen havo en vwo leerlingen aan richting de Tweede Fase. Hierdoor groeien we enerzijds, maar wordt de klassenbezetting steeds gunstiger waardoor we verhoudingsgewijs niet evenredig meer docenten nodig hebben.

Huisvesting

De huisvesting zit in 2014 het hele jaar in een overlegfase met de gemeente. Het gebouw is op dit moment in eigendom van de Stichting Benedictus. De gemeente koopt het voor 1 euro en stelt de schoolstichting in de gelegenheid om het pand met een budget van 3.5 mln te renoveren. De gemeente draagt het gebouw dan over aan de schoolstichting die daarmee juridisch eigenaar wordt van het pand. De gemeente is dan af van de huurvergoeding. De gemeente is positief maar in 2014 staan nog niet de puntjes op de i. Er zit schot in de zaak maar niet zodanig dat er sprake is van zicht op groen licht. Dus lopen de inkomsten en uitgaven gewoon door. We zijn veel geld kwijt aan kleine reparaties en storingen en we verstoken onnodig voor een vermogen. Dit probleem is niet te verhelpen zolang we niet kunnen verbouwen. Dus: progressie in 2014 maar (nog) geen overeenstemming met de gemeente.

Bij het opstellen van de begroting is rekening gehouden met een mogelijke verbouwing. Bij de opstelling van de jaarrekening kunnen we concluderen dat we niet veel verder zijn gekomen dus zijn bepaalde kosten ook niet gemaakt en aangehouden voor 2015.

Resultaat ten opzichte van de begroting

We sluiten 2014 af met een positief resultaat van **€ 151.423**. Begroot was € 58.176.

We hebben extra subsidies voor personeel (lerarenbeurs, SWV trajectbegeleiding) en meer ouderbijdragen ontvangen.

Op diverse posten is minder uitgegeven dan begroot zoals investering in ICT, huur en schoolboeken. Tot 1 augustus is de formatie binnen de begroting gebleven.

De formatie en loonkosten zijn vanaf augustus hoger dan begroot. We hebben een trajectbegeleider in dienst i.v.m. passend onderwijs, hiervoor is van het samenwerkingsverband subsidie ontvangen.

Dit schooljaar hebben we veel nieuwe jonge docenten in dienst die gebruik maken van start lesreductie 10% of 20% wat neerkomt op extra uitbreidingen voor een wtf van totaal 0,4475

In onze begroting was rekening gehouden met extra leerlingen maar dit zijn er nog meer geworden waardoor het noodzakelijk was om een extra klas per 1 augustus 2014 te formeren. Dit betekent 5 maanden voorfinanciering van loonkosten. De nieuwe cao heeft ook gevolgen voor de loonkosten: voorziening PB50 verlofsparen, invoering entreerecht/functiemix.

Kortom: in relatie tot de begroting kende 2014 veel variabelen maar zijn we zonder kleerscheuren doorheen gekomen. We hebben geld overgehouden maar voornamelijk omdat de verbouwing geen doorgaan kreeg. Dat geld moet een doelbestemming krijgen om bij de verbouwing beschikbaar te hebben.

**

Rudolf Steiner College Haarlem (RSC)

Leerlingen

Op 1 oktober 2014 hebben we 729 leerlingen geteld, dat zijn er 86 meer dan het jaar daarvoor. De groei van de school zet zoals verwacht sterk door. Zo sterk zelfs dat we wederom hebben moeten loten, er zijn 60 leerlingen uitgeloot, een pijnlijk proces. We hebben 170 leerlingen aangenomen waarmee we weer beginnen met zes nieuwe 7^e klassen. In de negende klas zijn we een extra groep gestart omdat de leerlingen na de heterogene brugperiode in de middenbouw gedetermineerd worden

om daarna vanaf klas negen homogeen verder te gaan. Die extra groep geeft ons de mogelijkheid om leerlingen van de wachtlijsten aan te nemen in de 9^e klas. Tenslotte is de Spaarnestroom nu volledig ingegroeid t/m klas 10. Deze groei met 86 leerlingen en extra klassen moet voor de maanden augustus t/m december wel voorgefinancierd worden omdat de subsidie voor de 729 leerlingen pas per 1 januari 2015 komt. Hiervoor is in de begroting een post opgenomen.

Huisvesting

Meer leerlingen vraagt natuurlijk om extra huisvesting. Voor schooljaar 2014/2015 hebben we het met de beschikbare huisvesting moeten doen. Dat vergt veel van de roostermaker, de lokalen moeten nog efficiënter gebruikt worden, dat is gelukt. Voor schooljaar 2015/2016 als we weer meer leerlingen zullen hebben, krijgen we vier extra lokalen tot onze beschikking in de Huibersschool. De Huibersschool is vanaf schooljaar 2015/2016 geheel tot onze beschikking maar we moeten hem deels delen met de (vrije) basisschool die ook sterk aan het groeien is. Inmiddels is duidelijk geworden dat wij een behoorlijk bedrag van de gemeente gaan krijgen om de gebouwen Belgiëlaan en Huibersschool op te knappen en een stuk nieuwbouw daar te plegen om de verdere groei van ons en de onderbouw op te kunnen vangen. Plannen worden hiervoor verder uitgewerkt in 2015 en 2016.

Resultaat ten opzichte van de begroting.

Ondanks de voorfinanciering van de extra leerlingen en een negatief begroot bedrag van € 57.740 sluiten we 2014 af met een positief resultaat van **€ 265.812,-**

De Rijkssubsidie is aangepast met een verhoogde GPL voor OP, OOP en Dir. We ontvingen minder voor de LWOO leerlingen (-45.000) en er werden meer uitkeringskosten verrekend (-13.000 extra). De prestatiebox subsidie was hoger dan begroot (+25.000) Verder hebben we een bijdrage van de gemeente Haarlem voor eerste inrichting van € 96.222 opgenomen die we niet begroot hadden. De kosten hiervan hebben we in 2012-2013 en 2014 gemaakt. Vanuit het samenwerkingsverband is een hogere bijdrage ontvangen voor meer inzet trajectbegeleiding en schoolmaatschappelijk werk (+25.000), ook dit was niet begroot want werd pas later duidelijk. Overname van leerlingen tussentijds van andere scholen levert extra op (+3.100). De onderwijskosten zijn lager uitgevallen dan begroot (-16.000).

De personeelskosten zijn 75.000 lager dan begroot (-14.000 vervangingskosten tlv bovenschools budget en een scherp taakbeleid). Voor nascholing en coaching is 35.000 minder uitgegeven dan begroot. Er is meer ouderbijdrage binnen gekomen (+10.000) Deze bedragen tezamen verklaren het positieve resultaat.

**

Samenwerking Vavo regeling

Voor de leerlingen die het examen niet of niet volledig hebben afgerond en leerlingen die niet toegelaten worden tot de examenklas bestaat de mogelijkheid hun VO diploma te behalen op een bijv. ROC (volwassenonderwijs).

Met het ROC Amsterdam, ROC NOVA College Amstelveen, Regio College Zaandam, ROC NOVA College Haarlem en het Horizon College te Alkmaar zijn voor deze leerlingen overeenkomsten afgesloten; het betreft voor de drie vestigingen 18 leerlingen.

De reserves

	GGCA	RSC	ARH	Bovenschools	totaal
Reserves	2.943.883	1.172.606	364.472	-2.365	4.478.597
Vaste Activa	3.206.104	295.161	198.725		3.699.990
Vrij vermogen (AR –VA)	-262.220	877.445	165.747		778.607
Voorzieningen	606.893	51.732	52.347		710.972
	Voorzieningen: onderhoud gebouw, personeelskosten en diverse verlofaanspraken, alsmede een voorziening ouderbijdrage (3 x 8.333), voorziening wachtgeldregeling				

Financiële kengetallen

	2014	signaalgrens	2013	2012	2011	2010
Solvabiliteit 1	0,65	0,1 - 0,45	0,57	0,51	0,61	0,52
Solvabiliteit 2	0,75		0,76	0,64	0,88	0,77
Kapitalisatiefactor (%)	19,6	< 35%	33%	41%	39,23%	42,82%
Liquiditeit (Current ratio)	1,87	0,5 – 1,5	1,91	2,12	3,34	3,97
Rentabiliteit	3,82%	0 – 5%	1,88%	-3%	-5,45%	-0,75%
Weerstandsvermogen 1	5,56%	10 – 40%	12,53%	16%	19,74%	24,86%
Weerstandsvermogen 2	33,04%		31,23%	34%	40%	46,16%
Weerstandsbuffer VSVONH	8,1%	10%	11,6%	10,7%	11,3%	11,3%
Current ratio	Vlottende activa in verhouding tot vlottende passiva					
Solvabiliteitsratio 1	Verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen					
Solvabiliteitsratio 2	Verhouding eigen vermogen (incl. voorzieningen) ten opzichte van het totale vermogen					
Kapitalisatiefactor	Balanstotaal minus gebouwen/terreinen afgezet tegen de totale baten					
Rentabiliteit	Exploitatieresultaat in verhouding tot totale baten (incl. rentebaten)					
Weerstandsverm. 1	Eigen vermogen +/- MVA afgezet tegen ontvangen rijksbijdrage OCW					
Weerstandsverm. 2	Eigen vermogen plus voorzieningen afgezet tegen totale lasten (incl. rentelasten)					
Weerstandsbuffer	10% totaal exploitatie volgens financieel reglement VSVONH					
MVA	Materiële vaste activa					

Toelichting weerstandsvermogen 1 < 10%

Door de grote investering van GGCA in het gebouw is het weerstandsvermogen 1 naar beneden gegaan. Weerstandsvermogen 2 is nog binnen de parameters gebleven. De financiële *weerstandsbuffer* (minimaal 10% van de exploitatie (15.705.182) in kas) staat op 1.272.350. Dit saldo zal moeten worden aangevuld met 300.000. Dit is inmiddels gebeurd in 2015.

Prestatiebox gelden

De overheid heeft de sector voor de jaren 2012 – 2015 gelden toegezegd voor het verbeteren van de onderwijskwaliteit. Deze zogenaamde prestatiebox gelden dienen te worden besteed aan personeelsbeleid, goede prestaties in de kernvakken, opbrengstgericht werken, omgaan met verschillen en aan een ambitieuze leercultuur. Deze gelden dienen verantwoord te worden aan de hand van tussendoelen, te bereiken in 2013-2014, en einddoelen, te bereiken in 2015.

Rugzakgeld; ouderbijdragen

De geormerkte gelden ten behoeve van de Rugzakleerlingen (LGF) zijn aangewend voor personele kosten: de zorgcoördinatoren op de vestigingen en de resp. mentoren en klassenleraren zetten specifiek tijd in voor deze leerlingen (taakuren). Daarnaast zijn er materiële kosten mee gemoeid. In Haarlem en Bergen zijn nieuwe functionarissen aangesteld, in samenwerking met het samenwerkingsverband. Deze functionaris (trajectbegeleider) houdt zich specifiek bezig met de leerlingen die extra zorg nodig hebben. De trajectbegeleider wordt gefinancierd vanuit het samenwerkingsverband én met inzet van de rugzakgeld. De nieuwe wet op het Passend Onderwijs, die op 1-8-2014 van kracht is geworden, zal de gehele bekostigingssystematiek van de leerlingenzorg doen veranderen. Het Samenwerkingsverband verdeelt vanaf dat moment de gelden volgens een per samenwerkingsverband verschillende systematiek.

De ouderbijdragen worden verantwoord naar de ouders toe via de medezeggenschap. De gelden worden globaal besteed aan zaken die normaal gesproken niet zouden kunnen: meer kunstonderwijs (toneel, smeden, koorzang, eurytmie enzovoort) waarbij zowel materiële als extra personele kosten worden bekostigd.

Risicoparaagraaf

In deze paragraaf besteden we conform de nieuwe eisen inhoudelijk aandacht aan het risicobeheer van de organisatie.

Wie zijn er betrokken bij het identificeren van de risico's?

De bestuurder, rectoren (in het platform) en de financiële administratie zijn betrokken bij het identificeren van de risico's.

Wie geeft er invulling aan de beheersing van de risico's?

De bestuurder en rectoren geven invulling aan de beheersing van de risico's.
De administrateurs signaleren d.m.v. rapportages waar de knelpunten ontstaan.

Hoe wordt de RvT geïnformeerd?

De bestuurder doet verslag aan de RvT met een kwartaalrapportage die zowel financieel cijfermatig is, als inhoudelijk: resultaten van de scholen en kwaliteitsbeleid.

Over welke risico's wordt de RvT geïnformeerd?

De RvT wordt geïnformeerd over de volgende risico's:

- formatie: budgetoverschrijding regulier en (langdurige) vervangingen
- formatie: ziekteverzuimbeleid en lang- en kortdurend verzuim (kengetallen)
- bouw en renovatieplannen
- uitbreidingsplannen in verband met leerlingengroei
- onvoorziene calamiteiten waarbij het weerstandsvermogen moet worden aangesproken (zoals rechtszaken)
- groei en krimp leerlingenaantallen
- examenresultaten en doorstroom van leerlingen.

Hoe verhouden de risico's met de doelstellingen van de organisatie?

Het vrijeschoolonderwijs biedt een uitgebreider lespakket aan dan gesubsidieerd vanuit het rijk. Het uitgebreidere lespakket heeft ook huisvestingsconsequenties zoals meer lokalen, ambachtslokalen etc.

Het gevaar bestaat dat deze kosten niet voldoende kunnen worden afgedekt.

Vaste loonkosten ten opzichte van tijdelijke inkomsten zoals ouderbijdragen en tijdelijke subsidies.

De vrijeschool is voor alles een school; dat betekent dat het examenonderwijs in orde moet zijn, ook als de focus daar niet op lijkt te liggen.

De belangstelling voor het vrijeschool onderwijs is onverminderd groot. Dit geldt zowel voor het basis- als het voortgezet onderwijs. Doelstelling van de stichting is gecontroleerde groei; de toe- en afname van het aantal leerlingen is dus een belangrijk aandachtspunt, er is regelmatig overleg met de regio (vrijeschool) basisscholen over de doorstroom naar het voortgezet onderwijs.

Hoe worden de risico's bepaald?

De rectoren signaleren de dagelijkse gang van zaken, zij hebben als eerste zicht op de leerlingenaanmeldingen (met alles wat daarbij komt kijken) en bespreken dit met de bestuurder in het platformoverleg. Met het opmaken van de meerjarenbegroting worden de investeringen geïnventariseerd, worden de risico's zichtbaar, benoemd en kan erop worden geanticipeerd.

Er zijn doelstellingen op getalsmatig gebied; de formatie en de leerlingengroei bepalen voor een groot deel uitgaven (personeelskosten, huisvestingsbehoefte) en inkomsten (subsidies op leerlingenaantal en leerling type).

Hoe is het proces ingeregeld en op welke termijn zijn rapportages beschikbaar?

Kwartaalrapportages geven aan of het budget wordt overschreden, kengetallen rond verzuim worden toegelicht. Bij het opstellen van de (meer)jarenbegroting worden knelpunten gesignaleerd en mogelijke oplossingen verkend.

Hoe worden risico's meegenomen in de besluitvorming?

Er zijn onder- en bovengrenzen bepaald voor formatie en leerlingenaantallen; binnen deze grenzen dienen de vestigingen zich te bewegen of zo nodig zich te verantwoorden aan de bestuurder.

Hoe is de cultuur in de organisatie om te praten over risico's en tegenvallers?

Op het niveau van directie en RvT is de cultuur positief; een uitgebreide groei-analyse is gemaakt naar aanleiding van de begroting 2014 en de Meerjarenbegroting. Hierover wordt open gecommuniceerd.

Hoe worden tegenvallers geëvalueerd?

Op directie- en RvT-niveau. Er is een PDCA-cyclus voor.

Hoe bewaakt de organisatie de veranderingen in de risico's gedurende de tijd?

In 2011 is een risicoanalyse gemaakt met behulp van NARis. Inmiddels worden maandelijkse formatieoverzichten gemaakt, worden de examenresultaten structureel geëvalueerd en zijn de leerlingenprognoses beleidsrijker. Dat betekent dat er beter inzicht is in de werkelijke situatie in vergelijking tot de geplande situatie. Er is 4 wekelijkse platformoverleg, hierin zijn de rectoren en bestuurder vertegenwoordigd. Er is 4 wekelijks admo overleg, hierin zijn de administrateurs en bestuurder vertegenwoordigd. In beide overleggen wordt de actuele stand van zaken besproken en vooruitgekeken naar toekomstige situaties die van belang zijn voor het welzijn en groei van de organisatie.

Wat is de betrokkenheid van het bestuur in het risicomanagement binnen de organisatie?

De bestuurder is verantwoordelijk voor het formuleren van het risicomanagement en de planning van de besprekingen hierover.

Heeft het toezicht een rol in het vaststellen van het risicobeleid?

Ja. De risicoparagraaf wordt besproken met de RvT en een actualisering komt regelmatig terug in de bespreking tussen RvT en bestuurder.

Algemene risico's

De algemene risico's zijn beperkt, ongeveer 85% van de uitgaven worden gedaan in de vorm van salaris, er is intern voldoende controle op deze uitgaven.

Een probleem dat hierbij wel een rol speelt is het in de cao VO vastgelegde Entreerecht en de landelijk afgesproken Functiemix. Inmiddels is dit probleem landelijk erkend en vindt op verschillende niveaus overleg plaats: op het ministerie, de VO-raad en met de bonden.

Een inhoudelijk beargumenteerde meerjarenbegroting over 2015 – 2019 met een realistische voorspellende waarde is inmiddels gemaakt; hiermee kan goed op dit risico worden geanticipeerd. Inmiddels is het entreerecht in de scholen verwerkt en is berekend dat aan de invulling van de functiemix voor 75% kan worden voldaan. Er is nog formatieruimte voor meer LC benoemingen. Dit kan worden uitgevoerd in 2015, met terugwerkende kracht naar 1 augustus 2014. De medezeggenschapsraad is in het hele proces meegenomen en heeft in 2015 ingestemd met de functieomschrijvingen en benoemingsprocedures en het maximaal haalbare 75% van de functiemix.

Marktrisico

Het Marktrisico van de stichting wordt met name bepaald door de leerlingeninstream. Deze is van zeer veel externe factoren afhankelijk: bevolkingsontwikkelingen, reputatie van de schoolsoort, concurrentie van andere scholen in de regio. De financiële gevolgen van de schommelingen in leerlingaantallen zijn goed op te vangen doordat het weerstandsvermogen op peil is. Dat neemt niet weg dat er actief werk gemaakt wordt van werving.

De doorstroom van de vrijeschool leerlingen vanuit het PO naar het VO is tegenwoordig niet meer vanzelfsprekend, maar is de laatste jaren wel weer groter geworden. Met de vrijescholen in de omgeving van onze vestigingen wordt hierover intensief overleg gevoerd. Ook de aanmeldingen van leerlingen van niet-vrijescholen neemt al jaren toe. Deze ontwikkeling wordt gestimuleerd door een actief pr-beleid.

Het streven om in leerlingenaantal te groeien wordt al een aantal jaren bewaarheid: alle vestigingen moeten leerlingen voor de brugklas uitloten. Door groei van beide kanten en met de voorrangregeling voor eigen onderbouwleerlingen is de kans dat een leerling van een niet-vrijeschool geplaatst kan worden kleiner geworden.

Verder maken de drie vestigingen van de stichting veel werk van de eigen profilering die hen binnen hun eigen regio uniek maakt. Het belang van het vrijeschool onderwijs blijkt uit het feit dat steeds meer ouders en leerlingen zich aanmelden. Overleg met overige schoolbesturen over uitbreiding van onze scholen is noodzakelijk en wordt onderbouwd met de groeiende belangstelling en daaruit volgende uitlotingsgegevens.

Renterisico

Het renterisico is beperkt; er is alleen geld uitgezet in obligaties (welke grotendeels in 2014 verkocht zijn) en op spaarrekeningen die de marktrente volgen. Op deze marktrente hebben we geen invloed. De rente wordt conservatief begroot.

Liquiditeitsrisico (het risico dat de stichting niet aan haar verplichtingen kan voldoen)

De risico's zijn beperkt omdat de overheid op basis van het kasstelsel financiert. Bovendien is de kaspositie van de stichting goed: er zijn voldoende liquide middelen, hoewel deze door de negatieve kasstroom als gevolg van (bouw)investeringen in materiële vaste activa wel zijn afgenomen.

Kredietrisico

Het grootste deel van de gelden komt in de vorm van overheidssubsidie naar de scholen toe; voor het overige komt er geld van de steunstichtingen. Het risico dat deze bronnen opdrogen is gering.

Treasury

In 2014 zijn alle beleggingen van GGCA verzilverd.

Inschatting belangrijkste risico's 2015-2019 voor onze organisatie:

Risico	€	beheersing
Terugloop leerlingen (havo-6)	350.000	Voor reguliere leerlingen is dit niet aan de orde, gezien de (over)aanmeldingen afgelopen jaren. Als de 6-jarige havo niet meer gedoogd wordt is de verwachting dat dit afgebouwd gaat worden, dit betekent een lager leerlingaantal in de 12 ^e klassen. Een havo-6 werkgroep onderhandelt hierover. Het betreft circa 120 leerlingen * 6000 subsidie. We verwachten dat deze gefaseerd wordt afgebouwd.
Overaanmelding leerlingen	150.000	Beheerste groei, niet meer aannemen dan begroot, extra klas alleen als pedagogisch noodzakelijk (splitsing klassen b.v.) i.o.m. bestuurder (voorfinanciering 5 maanden) 1,3 fte OP 5/12 circa 50.000 per jaar
Uitbreidingen vestigingen met dependances ivm bijzonder grote belangstelling voor vrijeschool onderwijs	1.000.000	Er zijn plannen 2 nieuwe dependances te starten in Amsterdam Noord en in Haarlem. De opstart hiervan is van vele factoren afhankelijk, er zijn gesprekken met de gemeentes, de overige VO besturen, oudergroepen etc. Als dat alles lukt is een voorfinanciering van de 1 ^e 5 maanden nodig voor gebouwaanpassingen, 1 ^e inrichting/lesmateriaal en personeel. FINANCIERING vanuit gemeente moet heel goed bedongen worden. In geval van voorfinanciering moet onderzocht worden of er leningen aangegaan moeten worden. Lange termijn PROGNOSES leerlingenaantallen dienen goed in kaart gebracht worden. 500.000 per vestiging. Optimale beheersing is niet uitbreiden, mogelijk met optie tot keuze voor 1 vestiging of toch beslissing niet uit te breiden.
Bergen renovatie ARH	100.000	ervaringen GGCA bouw geven noodzaak aan van beheersing bouwbudget. Dagelijkse controle bouwkosten en verloop bouwproces. Er mag niet meer worden uitgegeven dan er aan gemeente subsidie wordt uitbetaald (3.5 mln). 100.000 voor onvoorziene, maar noodzakelijke aanpassingen.
Haarlem nieuw gebouw Duitslandlaan	100.000	Onderhandelingen met gemeente over subsidie Zie verder nieuwe dependances
Personeel: onvervulbare vacatures (lesuitval)	150.000	Met name voor wiskunde- natuur en scheikunde: elkaar op de hoogte houden van de vacatures; (dure) inhuur via bemiddelaar of uitzendbureau regio overleg met andere scholen; personeelsbeleid om zo nodig studenten vroeg binnen te halen/begeleiden etc.
Personeel: vervangingskosten	150.000	Aangescherpt ziekteverzuimbeleid: Veel eerder en directer reageren op ziekmelding; Instrueren/bijtscholen afdelingsleiders in deze materie; Goed overleg met bedrijfsarts, re-integratie traject vaststellen.
Juridische kosten	200.000	Mocht het onverhoopt tot een rechtszaak komen, bijvoorbeeld in verband met een rechtspositionele kwestie, kunnen de kosten direct enorm oplopen. Het afsluiten van een rechtsbijstandsverzekering is een mogelijkheid om dit te ondervangen.

Steunstichtingen / verbonden partijen

Er zijn drie stichtingen gelieerd aan onze stichting:

1. Amsterdamse Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie;
2. Stichting Vrije School Onderwijs Haarlem;

3. St. Derdengelden Kunstreizen Geert Grote School;

De eerste twee stichtingen hebben tot doel het in stand houden van het vrijeschoolonderwijs; daartoe innen zij bijdragen van betrokken ouders; deze bijdragen worden gedoneerd aan de Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland en een aantal niet aan deze stichting gelieerde stichtingen.

De derde stichting beheert/ beheerde een spaarrekening die door ouders werd gebruikt voor het enige jaren vooruit sparen voor de kunstreis van de elfde/ twaalfde klassen.

De stichtingen presenteren hun eigen jaarrekening en jaarverslag. Er is geen sprake van consolidatie.

De toekomst

Op langere termijn streven de scholen ernaar een grotere leerlingenpopulatie te krijgen (ca. 900 voor het GGCA en het RSC, ca. 800 leerlingen voor de ARH), waardoor de bekostiging van de (nu relatief kleine tot zeer kleine) lesgroepen in de tweede fase een minder grote druk op de begroting zal leggen.

De inrichting van de ondersteunende organisatie zal in de komende jaren worden aangepast; het is duidelijk dat een goede AO/IC noodzakelijk is in de huidige financieel zware tijden.

De begroting 2015 laat een positief resultaat zien. Er zal door nauwkeurig aan de formatie te blijven werken, een scherper taakbeleid en goed ziekteverzuimbeleid en nog kosten bewuster te zijn in de overige lasten gestuurd worden naar een goed eindresultaat. De maatregelen moeten een structurele doorwerking krijgen, want het Financieel Reglement (art. 6.5) van de stichting schrijft voor dat de meerjarenbegroting van de school structureel in evenwicht moet zijn.

A. Gegevens set

A1 in het jaarverslag worden de navolgende kengetallen opgenomen:

	2014	2015	2016	2017
kengetal stand 31/12	VERSLAGJAAR	JAAR T+1*	JAAR T+2*	JAAR T+3*
Personele bezetting in FTE				
-Management/Directie	12,30	12,35	12,35	12,35
-Onderwijzend Personeel	140,60	138,47	142,79	145,41
-Overige medewerkers	35,50	35,66	35,66	35,66
totaal	188,40	186,48	190,80	193,42
leerlingenaantallen	2037	2237	2356	2496

Toelichting op de kengetallen:

Personele bezetting

2014 FTE OP is enigszins vertekend door inzet van langdurige vervangers en er zijn stagiaires meegeteld. In verband met de groei van het docentenaantal is een verhoging begroot van inzet van de afdelingsleiders om hun teams beter te kunnen begeleiden.

Het OOP wordt iets uitgebreid i.v.m. leerlingengroei i.v.m. huisvestingssituatie (meerdere locaties). De formatie is een speerpunt van aandacht, met de voortschrijdende groei van het aantal leerlingen is uitbreiding van het OP relevant, maar met een aangescherpt (taak)beleid met het nieuwe softwarepakket Foleta is formatiebewaking een prioriteit. Het OP 2015 (volgens begroting) dient te worden opgeplust, het verbruik 1e kw 2015 staat op 190 FTE.

Leerlingenaantallen

Het vrijeschoolonderwijs is sinds een aantal jaar populair. Dit betekent meer leerlingen uit het reguliere onderwijs, naast de instroom van de vrije basisscholen. De afgelopen 2 jaar zijn er leerlingen uitgeloot. De belangstelling blijft groot. Wij verwachten ook voor de komende jaren een maximale instroom. Voor GGCA en RSC wordt een leerlingenbestand van maximaal 900 als ideaal gesteld, voor ARH is dit max 800.

A2

In het jaarverslag wordt een meerjarenbegroting opgenomen op het hoogste segregatieniveau, met de navolgende posten. Deze meerjarenbegroting is gebaseerd op de standaardindeling van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en omvat de cijfers van het verslagjaar en voorts de jaren t+1 t/m t+3.

Balans

	2014	2015	2016	2017
ACTIVA	VERSLAGJAAR	JAAR T+1*	JAAR T+2*	JAAR T+3*
VASTE ACTIVA				
immateriële VA				
Materiële VA	3.699.990	3.529.490	3.255.990	2.927.490
financiële VA				
	3.699.990	3.529.490	3.255.990	2.927.490
VLOTTENDE ACTIVA	3.195.722	3.574.664	3.983.793	5.053.513
TOTAAL ACTIVA	6.895.711	7.104.154	7.239.783	7.981.003
PASSIVA				
EIGEN VERMOGEN				
Algemene reserve	215.591	215.591	215.591	215.591
Bestemmingsreserve publiek	2.044.879	2.200.463	2.486.092	3.264.312
Bestemmingsreserve privaat	2.218.127	2.218.100	2.218.100	2.218.100
Bestemmingsfonds publiek				
Bestemmingsfonds privaat				
VOORZIENINGEN	710.973	870.000	720.000	683.000
LANGLOPENDE SCHULDEN				
KORTLOPENDE SCHULDEN	1.706.141	1.600.000	1.600.000	1.600.000
TOTAAL PASSIVA	6.895.711	7.104.154	7.239.783	7.981.003

Toelichting

Het bestuur verwacht de volgende ontwikkelingen:

Financieringsstructuur:

Geen bijzonderheden. Wij ontvangen subsidie van voornamelijk de rijksoverheid, voor een deel (met name huisvesting) van de gemeentelijke overheid, en een beperkte hoeveelheid (ouder)donaties.

Huisvestingsbeleid:

In 2013-2014 heeft de vestiging in Amsterdam het GGCA een nieuwbouw- en renovatieproject ondergaan. De eigen investering van de afgelopen jaren is uiteindelijk 1.750.000 geworden. In 2014 zijn voor het GGCA en RSC meerjarenonderhoudsplannen opgesteld. GGCA heeft hiervoor reeds 500.000 als voorziening opgenomen. RSC zal voor de uitvoering hiervan wordt vanaf 2015 een voorziening opnemen. Deze is nog niet in dit overzicht opgenomen. De vestiging in Bergen ARH wordt hoogstwaarschijnlijk in 2015 gerenoveerd. Hiervoor zijn vergevorderde besprekingen gaande met de gemeente Bergen. Het zal gaan om een (gemeentelijke) investering van 3,5 mln. De subsidie zou toereikend moeten zijn, er is geen post opgenomen voor meerwerk. ARH heeft wel een post opgenomen als investering voor 1e inrichting meubilair voor de komende jaren.

Mutaties van reserves, fondsen en voorzieningen

In de post voorziening is opgenomen 500.000 groot onderhoud GGCA en 150.000 voor personele kosten voor de gehele stichting: jubilea, wachtgelden, (PB) spaarverlof.

Persoonlijk Budget betreft een cao recht waarmee werknemers 50 klokuur per jaar verlof (werkdrukvermindering) kunnen inzetten. Dit mag maximaal 4 jaar gespaard worden.

In de bestemmingsreserve is opgenomen een weerstandsvermogen van 10% van de jaarlijkse lasten: 1,6 mln. Wanneer mogelijk wordt deze reserve opgeplust naar een hoger percentage (afhankelijk van aangepast risicobeheer).

In de bestemmingsreserve wordt ook opgenomen een post voor uitbreiding schoolgebouwen in Amsterdam en Haarlem (en voorfinanciering) (2 x 300.000)

Het uitgangspunt blijft dat gelden als eerste besteed dienen te worden aan onderwijs, als tweede is een goede buffer essentieel voor een goede bedrijfsvoering.

Staat / Raming van baten en lasten

vlg. meerjarenbegroting

	2014	2015	2016	2017
BATEN	VERSLAGJAAR	JAAR T+1*	JAAR T+2*	JAAR T+3*
Rijksbijdrage	14.001.950	15.057.700	15.695.200	16.534.700
Overige overheidsbijdragen en subsidies	1.459.549	434.000	382.000	398.500
Overige baten	801.851	831.100	827.200	831.200
TOTAAL BATEN	16.263.350	16.322.800	16.904.400	17.764.400
LASTEN	VERSLAGJAAR	JAAR T+1*	JAAR T+2*	JAAR T+3*
Personeelslasten	11.982.161	13.050.400	13.417.500	13.682.500
Afschrijvingen	329.663	400.000	405.500	425.500
Huisvestingskosten	1.791.836	1.207.000	1.218.000	1.274.000
Overige lasten	1.601.522	1.533.900	1.601.800	1.628.100
TOTAAL LASTEN	15.705.182	16.191.300	16.642.800	17.010.100
saldo Baten en lasten	558.168	131.500	261.600	754.300
saldo financiële bedrijfsvoering	66.008	24.000	24.000	24.000
TOTAAL RESULTAAT	624.176	155.500	285.600	778.300
incidentele baten en lasten in totaal resultaat	-	-	-	-

Toelichting

Het bestuur verwacht de volgende financiële gevolgen van de ontwikkelingen in:

de verwachte aantallen leerlingen, afstemming in de regio over de leerling ontwikkelingen

De verwachte groei van het aantal leerlingen is begroot op 2500 in het schooljaar 2018-2019. Met name de vestigingen in Amsterdam en Haarlem zullen groeien naar rond de 900 leerlingen. Bergen zal kunnen doorgroeien naar 800 leerlingen. Er is regio-overleg tussen de rectoren van de vestigingen in hun eigen regio met collega rectoren en met de gemeente.

de personele bezetting, inclusief voorgenomen aanpassingen in de formatie omvang

Dit betekent voor de komende jaren een voorfinanciering van inzet personeel (5/12) begroot op € 250.000 (verdeeld over 2015-2016-2017).

De formatie wordt maandelijks gerapporteerd en gecontroleerd op overbesteding.

Na beëindiging van ziekengeldverzekering bij het Risicofonds is er in 2014 een vervangingsbudget van 75.000 opgenomen in het bovenschools budget, dit is uitgebreid naar 105.000 in 2015. Tegelijkertijd wordt het ziekteverzuimbeleid aangescherpt om langdurig en kortdurend verzuim tegen te gaan.

huisvesting (eigendom, huur, doordecentralisatie, voorgenomen majeure bouwprojecten, financiering

GGCA: in 2014 en 2015 wordt het grote bouw/renovatieproject afgerond, zowel technisch als financieel. De afschrijvingskosten eigen investering gebouw worden de komende 30 jaar met 60.000 opgenomen in de begroting.

RSC: in 2014 en 2015 wordt extra ruimte gehuurd in verband met groei; deze kosten zijn opgenomen in de begroting; daarmee gepaard gaande 1e inrichting wordt grotendeels gefinancierd door de gemeente Haarlem met € 95.000. Vanwege de voortgaande groei wordt een 3^e tranche 1^e inrichting verwacht in 2015-2016.

ARH: het gebouw dient volledig gerenoveerd te worden. Verregaande onderhandelingen met gemeente Bergen krijgen hun beslag in 2015. De renovatie kan daarna starten. Hiervoor komt waarschijnlijk 3,5 miljoen euro beschikbaar.